

Tori Vallavalitsus
tori@torivald.ee

Teie 24.01.2023 nr 6-2.1/289

Meie 16.02.2023 nr 6-2/23/1655-2

**Seisukoht Uue-Uheka, Mihklikese ja Matsipõllu
detailplaneeringu algatamise ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise vajalikkuse kohta**

Esitasite Keskkonnaametile¹ seisukoha andmiseks (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 33 lg 6 alusel) Pärnu maakonnas Tori vallas Kõrsa külas Uue-Uheka, Mihklikese ja Matsipõllu kinnistutele² detailplaneeringu (DP) algatamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamata jätmise otsuse eelnõu (edaspidi otsuse eelnõu) koos KSH vajalikkuse eelhinnanguga.

DP eesmärk on määrata ehitusõigus päikesepaneelide paigaldamiseks. Kinnistutele on kavas paigaldada päikesepaneelid koos tugikonstruktsiooniga, keskpinge alajaamad, inventerid, kaablitrassid ja kommunikatsioonid. Päikeseelektrijaama (PEJ) püstitamisel on eesmärgiks maksimeerida päikeseenergia tootmiseks kuluv maa. Planeeringuala suurus on kokku ca 88 ha, millest PEJ katab ca 40 ha.

Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) andmetel ei asu planeeringuala kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ega kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis. **Keskkonnaamet on seisukohal³, et lähtudes algatatava DP eesmärgist, esitatud KSH eelhinnangust, planeeringuala keskkonnatingimustest ja teadaolevast informatsioonist, ei ole eeldada olulise keskkonnamõju ilmumist (KeHJS § 2² mõistes) ning KSH algatamine ei ole eeldatavalt vajalik.**

Keskkonnaamet edastab märkused ja juhib järgnevalt tähelepanu asjaoludele, millega planeeringu elluviimisel arvestada:

1. KSH eelhinnangu sissejuhatavas osas (lk 5) on kirjeldatud KSH eelhinnangu andmise aluseid, kuid ei ole välja toodud, millise KeHJS või Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224⁴ sätte alusel KSH eelhinnangu andmine vajalikuks osutus. Tegemist on KeHJS § 33 lg 2 p 3 ja planeerimisseaduse § 142 lg 1 p 1 sätestatud juhuga (DP lahendus on üldplaneeringut muutev). Korrektsuse ja selguse huvides on mõistlik KSH eelhinnangu koostamise põhjus selgelt välja tuua.
2. KSH eelhinnangu punktis 2.3 (lk 16) on välja toodud, et vahetult kavandatud päikeseelektrijaama piiri kõrval paikneb projekteeritav Kõrsa niidurüdi püsielupaik (PLO1001355). Täpsustame, et enam pole tegemist projekteeritava püsielupaigaga. Keskkonnaministri 16.01.2023 määrusega nr 1 on moodustatud Kõrsa niidurüdi püsielupaik (KLO3002720).

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 24.01.2023 nr 6-2/23/1655 all.

² Katastritunnused 80803:001:0711, 80803:001:0712 ja 80803:001:0559.

³ Seisukoht on antud Keskkonnaameti pädevusse jäävas osas.

⁴ Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrus nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“.

3. Punktis 3.2 (lk 18) on viidatud 2018. aasta merikotka kaitse tegevuskavale. Palume kasutada Keskkonnaameti peadirektori 11.09.2019 käskkirjaga nr 1-1/19/169 kinnitatud merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaitse tegevuskava⁵.
4. Punktis 3.2 (lk 19) on hinnatud mõju kanakullile (*Accipiter gentilis*), kelle elupaik (KLO9127219) piirneb planeeringualaga ja rajatavate päikesepaneelidega ning on jõutud järeldusele, et päikeseparkide püstitamise avatud põllumajandusmaadele ei kaasne negatiivseid mõjusid kanakulli toitumisbaasile. Keskkonnaamet nõustub sellega, kuid käsitlema peab ka võimalikke ehitusaegseid mõjusid pesitsusele, sest kanakull on pigem inimpelglik liik. Päikeseelektrijaama (PEJ) ehitustöödega kaasneb vähene keskkonnamõju müra ja vibratsiooni osas. Müra kaasneb seadmete kasutusel, kui tugikonstruktsioone paigaldatakse ankurdatud postvundamentidele (eelhinnangu punkt 3.5, lk 24). Leiame, et oluline on seada mürarikaste tööde tegemiseks ajaline piirang, st vältida nende tegemist 1. märtsist kuni 31. juulini.
5. Punktis 3.2 (lk 21) on hinnatud ka mõju tedrele (*Lyrurus tetrix*), kelle mängupaik (KLO9111969) asub planeeringualal. Viimane vaatlus on tehtud 2007. aastal ning EELIS-es on märges, et alal nähti minimaalselt kahte kukke, kuid täpne kukkede arv on teadmata. Arvestades seda, et aastaringseks eluks vajab teder mitmesuguste elupaikade kompleksi, seal hulgas põldusid, ei saa pidada planeeringualal olevat mänguala vähemoluliseks kui seda on Kõrsa raba.
 - 5.1. Tedre arvukus on viimase viie kümnendiga ca kümme korda vähenenud. 1970. aasta kevade üldloenduse järgi hinnati Eestis mängivat ligikaudu 39 000 tedrekukke. 1980. aasta kevade üldloendusel hinnati mängivate kukkede arvuks 11 000⁶. Viimases linnudirektiivi aruandes hinnati perioodi 2013-2018 tedrekukkede arvukuseks 4000–5000 kukke⁷. Hetkel on teder Eesti ohustatud liikide punase nimestiku järgi arvatud kategooriasse väljasuremisohus.
 - 5.2. Arvestades liigi väga ebasoodsat seisundit, tuleb läbi viia PEJ projekteerimisel tedre uuring, mille käigus tuleb ala seirata ning anda eksperthinnang, kas planeering on sellises mahus realiseeritav lähtuvalt liigist ja tema elupaiga/mänguala nõudlustest. Samuti tuleb eksperthinnangus vajadusel esitada tingimused ja leevendusmeetmed päikesepargi rajamiseks. Ekspert tuleb kooskõlastada Keskkonnaametiga.
6. Punktis 3.10 (lk 27) on öeldud, et kavandatava tegevusega ei kaasne negatiivseid teadaolevaid kumuleeruvaid faktoreid. Planeeringualast kirde suunas asub Kõrsa liiva- ja kruusakarjäär ning menetluses on Kõrsa II liivakarjääri kaevandusluba ning uuringuluba on väljastatud ka Kõrsa IV uuringualale. PEJ planeeringulast lääne suunas asub Kõrsa II turbatootmisala (kaevandusluba L.MK.PM-13269 kehtiv kuni 19.12.2049) ning menetluses on Kõrsa turbatootmisala kaevandusluba. Menetluses on ka Pärnu linna ja Tori valla eriplaneering⁸, mille eesmärgiks on välja selgitada sobiv ala tuulepargi rajamiseks.
 - 6.1. Ligikaudu 1 km käesolevast planeeringualast põhja suunas on samaaegselt DP algatamise taotlus esitatud teise suuremahulise (PEJ ala hõlmab kokku ca 115 ha) PEJ (Pulli ja Rütavere külade piirkonna päikesepargi DP) rajamiseks. Kokku kahe planeeringuga on väikese maa-ala peal kokku hõlmatud 155 ha. Kuna mõlema planeeringu puhul on KSH eelhinnangute koostajaks sama ekspertfirma (Alkranel OÜ) ning töö koostamise aeg on samuti sama (2022. november), siis oli eelhinnangute koostamise ajal DP algatamise taotlus mõlema päikesepargi puhul esitatud ja teada ka mõlema planeeringu eesmärk ja asukoht. Sellest tulenevalt jääb selgusetuks, miks kumulatiivsuse osas (punktis 3.10) ei ole käsitletud kahe suure PEJ omavahelist võimalikku kumulatiivset mõju ümbritsevale keskkonnale? Punktis 2 (lk 11) on kirjutatud, et „*Kuigi kavandatava tegevuse mõjuala piirdub kinnistupiiridega, on olemasoleva olukorra kirjeldamisel arvestatud mõnevõrra laiema alaga ehk ca 200-300 meetrit kinnistupiiridest*“. Millel põhineb taoline mõjuala määratlus?

⁵ Kätesaadav <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/liigikaitse#linnud>.

⁶ Viht E (1987) Teder. Tallinn: Valgus.

⁷ Elts J, Leito A, Leivits M, Luigujõe L, Nellis R, Ots M, Tammekänd I, Väli Ü (2019b). Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2013–2017. Hirundo 32: 1-39, https://www.eoy.ee/hirundo/files/Elts_et_al_2019-1.pdf.

⁸ <https://lemma.ee/parnu-linna-ja-tori-valla-tuuleenergia-eriplaneering/>.

- 6.2. KSH eelhinnangu punktis 1.2 (lk 8) on toodud välja tegevuse seosed kehtiva Pärnu maakonnaplaneeringuga (MP) ja Tori valla üldplaneeringuga (ÜP). Eelhinnangus on viidatud Pärnu MP-s esitatud tingimusele, et päikesepargid tuleks kavandada väheväärtuslikele või kasutusest väljalangenud aladele. Lisaks sätestab MP tingimused suuremate päikeseparkide asukohtade osas, mille rajamisel tuleks ilma põhjendatud vajaduse ja kaalutlemiseta vältida väärtuslikke põllumaid ja maastikke ning roheline võrgustiku alasid. MP ei ole otseselt määranud, millistele parameetritele „suurem“ päikeseenergia park vastab, kuid arvestada tuleks ka võimaliku kumulatiivsusega (seoses põhja pool planeeritava PEJ-ga). Lisaks asub DP ala maakonnaplaneeringu kohase väärtusliku põllumajandusmaaga alal (välja toodud ka eelhinnangu punktis 2.2). Punktis 3.7 (lk 25) on öeldud, et rajatav PEJ ala ei jää rohevõrgustiku alale. Märkime, et kehtiva Tori valla ÜP planeeringu kaardi kohaselt kattub planeeritav PEJ ala kaguosas siiski vähesel määral rohevõrgustiku koridoriga. Eelmainitu põhjal tuleb eelhinnangus ja planeeringumenetluses võimalikke kumulatiivseid mõjusid käsitleda ja hinnata.
7. Elustiku mitmekesisuse ja loodushüvede tagamise eesmärgil palume eelhinnangu koostajal tutvuda uuringu „Päikeseenergiajaamade mõjust olulisematele elupaikadele, ökosüsteemidele ja peamistele liigirühmadele ning Eestisse sobivad leevendusmeetmed“⁹ tulemuste ja soovitusetega ning sealsete leevendusmeetmetega, mis konkreetse päikesepargi asukoha ja tehniliste tingimustega arvestades oleksid realiseeritavad (nii planeeringumenetluses kui hilisemas loamenetluses).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Karl Markus Wahlberg 5885 7049 (keskkonnakorraldus)
karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee

Liis Sinijärv 5306 4783 (looduskasutus)
liis.sinijarv@keskkonnaamet.ee

Liisu Aulik 5692 4060 (loodushoiutööd)
liisu.aulik@keskkonnaamet.ee

⁹ Takkis, K. & Helm, A. 2023. Päikeseenergiajaamade mõjust olulisematele elupaikadele, ökosüsteemidele ja peamistele liigirühmadele ning Eestisse sobivad leevendusmeetmed. Ülevaade. Valminud Keskkonnaameti tellimisel. Kättesaadav: [Paikeseelektrijaamad_maju_loodusele_isbn.pdf \(ut.ee\)](#)